

SERIA

A

NUMĂRUL

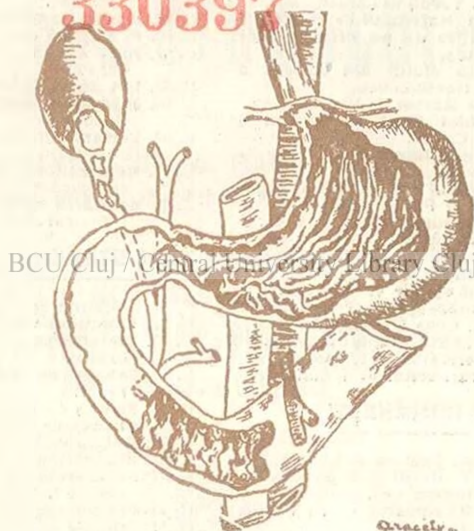
76

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE

„ȘTIINȚA PENTRU TOȚI”

DIRECȚ. REDACȚIONALĂ PROF. UNIV. I. SIMIONESCU

330397

BOALELE STOMACULUI

DE

PROFESOR DR. C. BACALOGLU
MEMBRU AL ACADEMIEI DE MEDICINĂ

EDITURA „CARTEA ROMANEASCĂ” BUCUREȘTI

PREȚUL LEI 8.—

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE”

* = 8 lei numărul; celelalte 5 lei.

Numerele care lipsesc sunt vândute.

CUNOAȘTEREA ȚĂRII

- C. 5. **Bucovina** de I. SIMIONESCU.*
C. 7. **Dobrogea** de C. BRATESCU.*
C. 14. **Românii de pe Nistru de V. MAREA.***
C. 17. **Govora și Călimănești** de I. SIMIONESCU.*
C. 18. **Moldova** de I. SIMIONESCU.*
C. 19. **Românii din Ungaria** de I. GEORGESCU.
C. 20. **Jud. Turda** de I. MUREȘEANU.
C. 21. **Țara Hațegului** de G. TODICA.
C. 25. **Cetăția de pe Nistru** de AP. CULEA.
C. 27. **Valea Jiului din Ardeal** de P. HOSSU-LONGIN.
C. 28. **Țara Bârsel** de N. ORGHIDAN.
C. 29. **Vechiul ținut al Sucevei** de V. CIUREA.
C. 30. **Macedo-Românii** de TACHE-PA-PAHABI.
C. 31. **Românii din Banatul Jugoslav** de PR. BIZEREA.
C. 34. **Maramureșul** GH. VORNICU.
C. 39. **Blajul** de ALEX. LUPEANU-MELIN.*
C. 54. **Banatul de D. IZVERNICEANU.***
C. 55. **Zarandur** de G. CAMBER.*
C. 57. **Bucureștii** de V. MIHĂILESCU.*
C. 62. **Carman-Syva** (TEKIRGHIOI) de DR. COCA ODESEANU.*
C. 75. **Republica moldovenească a sovietelor** de N. SMOCHINA.*
C. 88. **Vatra-Dornel** de I. SIMIONESCU.*

ENERGII ROMĂNEȘTI

- C. 11—12. **A. Șaguna** de I. LUPAȘ. (101.)
C. 22. **Sp. C. Haret** de I. SIMIONESCU.
C. 24. **N. Millescu** de I. SIMIONESCU.
C. 47. **Dănilă Apostol** de N. P. SMOCHINA.*
C. 53. **A. Odobescu** de AL. TZIGARA-SAMURÇAȘ.*
C. 56. **Iord. Goleșcu** de N. BĂNESCU.*
C. 63. **Gh. Coșbuț** de V. M. SASSU.*
C. 64. **A. Philippide** de I. IORDAN.*
C. 65. **H. Gane** de A. GOROVEI.*
C. 68. **Gh. Lazăr** de PAUL PAPADOPOPOL.
C. 70. **G. Enescu** de M. COSTIN.*
C. 71. **C. I. Istrati** de C. KIRIȚESCU.
C. 72. **Al. Vlahuță** de V. M. SASSU.*
C. 73. **V. Pârvan** de I. ANORIEȘESCU.*
C. 74. **Ion Creangă** pedagog și învățător de V. GHEȚEA.*
C. 76. **P. Cerna** de L. PREDESCU.*
C. 77. **Grigore Ureche și Miron Costin** de L. PREDESCU.*

- C. 78. **I. Eliade-Rădulescu** de GEORGE BAICULESCU.*
C. 79. **Ep. Melchisedec** de GH. DINCA.*
C. 80. **P. Ispirescu** de P. I. PAPADOPOPOL.*
C. 82. **Cărturarii din Banat** de TRANDAFIR LAȚIA.*
C. 83. **M. Eminescu** de V. GHEȚEA.*
C. 84. **Gh. Țițeala** de N. CIORANESCU.*
C. 85. **Mitr. Dosoftei** de GH. DINCA.*
C. 86. **Dr. I. Cantacuzino** de DR. GR. T. POPA.*
C. 87. **Veniamin Costache** de TEODIM CERBULEȚ.*
C. 89. **V. Alecsandri** de V. M. SASSU.*
C. 90. **P. Mașdeu** de P. PAPADOPOPOL.*
C. 91. **Mitr. Antim Ivireanu** de TH. CERBULEȚ.*
C. 92. **Ion Ghica** de VICTOR SLAVESCU.*
C. 93. **Învățătorii folcloriști de ARTUR GOROVEI.***
C. 94. **Variam, Mitropolitul Moldovei** de GH. DINCA.*
C. 95. **Delavrancea, Omul și opera** de GRIGORE BAJENARU.*
C. 96. **Copilaria oamenilor aleși** de I. SIMIONESCU.*

ȚĂRI STRĂINE

- C. 4. **Finlanda** de I. SIMIONESCU.*
C. 16. **Lituania** de G. NĂSTASE.
C. 23. **Danemarca** de MAGDA D. NICOLAESCU.
C. 32. **Coasta de Azur** de I. SIMIONESCU.
C. 33. **Elveția** de TRAIAN G. ZAHARIA.
C. 35. **Austria** de I. SIMIONESCU.
C. 36. **Belgia** de TRAIAN G. ZAHARIA.
C. 37. **Afganistanul** de I. SIMIONESCU.
C. 41. **Pe urmele lui Robinson Crusoe** de I. SIMIONESCU.
C. 42. **Din Norvegia** de I. CONEA.*
C. 44. **Japonia** de I. SIMIONESCU.*
C. 45. **Într'o mănăstire din Himalaia** de MIRCEA ELIADE.*
C. 48. **New-York** de P. COMĂRNESCU.*
C. 59. **Abisinia** de I. SIMIONESCU.*
C. 60. **Polonia** de I. SIMIONESCU.*
C. 66. **Lecturi geografice.—Asia** de I. SIMIONESCU.*
C. 81. **Sfântul munte** de AUREL COSMA

ISTORIE

- C. 25. **Cetăția moldovenească de pe Nistru** de AP. D. CULEA.
C. 43. **Din vremea lui Ștefan cel Mare** de GEN. R. ROSETTI.*

SERIA A.

No. 76

**CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE
ȘTIINȚĂ PENTRU TOȚI**

BOALELE STOMACULUI

DE

PROFESOR DR. C. BACALOGU

MEMBRU AL ACADEMIEI DE MEDICINĂ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj-Napoca

RBCFG202001094

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ”, BUCUREȘTI

32913-940

330397

Din „CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE”

s'au tipărit, cu acest număr

2.423.000 Exemplare.

616.33(023)

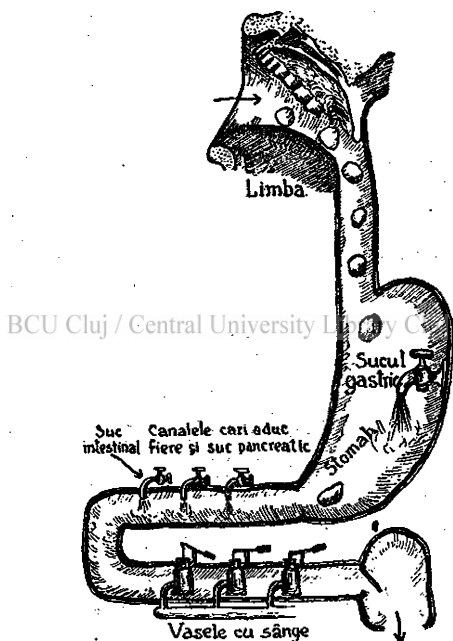
BOALELE STOMACULUI

Înainte de a ne ocupa de simptomele, diagnosticul și mai ales de cum se pot evita boalele stomacului, este necesar de a rezuma pe scurt noțiunile trebuitoare cu privire la modul de funcționare al acestui organ. Mulți autori în frunte cu marele savant francez Claude Bernard au adus contribuțiuni importante la rezolvarea acestei probleme, grație cercetărilor efectuate prin analiza sucului gastric, extras după prânzul de probă cu sonda lui Faugier sau a lui Einhorn; în urmă prin neprețuitul ajutor pe care îl dă radiosopia și radiografia stomacului și a duodenului s'au precizat multe noțiuni privitoare la fiziologia normală și patologică a stomacului.

Dacă omul are un creier cârmuitor și cercetător, viața trupului său depinde de nutrițiunea care aduce fiecărei celule hrana necesară unei bune funcționări.

Sănătatea tubului digestiv este necesară; sunt cunoscute toate simptomele de bună sau rea dispozițiune legate de o mistuire normală sau rea. Diferitele porțiuni ale aparatului di-

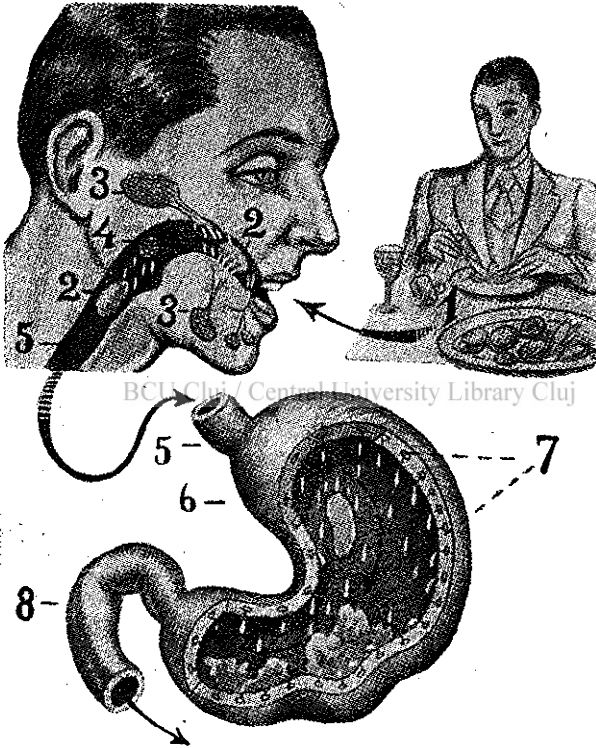
gestiv, cavitatea bucală, esofag, stomac, intestin subțire și gros își au rolul lor din punct de vedere secretoriu și motor față de cele trei grupe de alimente, hidrocarbonate (adică substanțele amidice și zaharate), protidele sau

substanțele albuminoide și lipidele adică substanțele grase.

Fermentii elaborați de diferitele porțiuni ale tubului digestiv atacă substanțele alimentare și le transformă în materii asimilabile substanței vii.

Digestiunea incepe chiar in cavitatea bucală, prin mestecarea alimentelor și impregna-

Trecerea hranei (1) din gură unde este mestecată și amestecată cu salivă din glandele gurei (3). Boțul de mâncare (4) trece în esofag (5) și apoi în stomac (6) unde este frământat de păreții stomacului și stropit cu sucul gastric (7). După ce e în parte mistuită, hrana trece în intestinul subțire.

rea lor cu saliva care prin fermentul său (ptialina) atacă substanțele amidice. Esofagul servă ca un canal de trecere; iar stomacul prin funcția sa secretorie și motorie are un rol însemnat în actul digestiunii. După trecerea alimentelor prin duoden, alți fermenți intervin ca să desăvârșască actul mistuirii.

Turburări în ritmul normal al secrețiunii și mișcărilor stomacului vor da naștere dispepsiilor stomacale, după cum modificări identice în funcțiile intestinului vor pricinui dispepsiile intestinale, (cuvântul dispepsie înseamnă reea mistuire).

Există o corelație, o legătură între toate aceste porțiuni ale tubului digestiv. Jocul armonios al lor este necesar pentru efectuarea unei bune digestiuni.

Incontestabil însă că în acest concert de acțiuni ce se ajută reciproc în vederea unei bune asimilări a substanțelor hrănitoare ce am înghițit, stomacul poate fi socotit ca șeful de orchestră.

De aceea vom insista asupra rolului de competență ce-l joacă acest organ în arătarea dispepsiilor.

Primul act al digestiunii se petrece în gură. O bună dentiție, eliminarea focarelor de infecție dentară — pe care autorii americani le socotesc drept punctul de plecare al microbilor ce pot determina ulcerul stomacului — sunt necesare pentru primul act al digestiunii.

Deasemenea amestecul cu salivă printr'o mestecare înceată și prelungită este de mare preț pentru buna mistuire. O salivație bogată în fermenți este în legătură și cu aspectul și gustul alimentelor de mistuit. Coloarea, mirosul mâncărilor joacă un rol important prin intermediul sistemului nervos și cum zice poporul în fața lor la mulți „le lasă gura apă“.

Nu putem trece mai departe fără a insista asupra importanței unei mestecări prelungite și prin urmare a unei insalivațiuni bogate. Câți dispeptici, nu sunt bolnavi fiindcă mănâncă în pripă, înghit repede și dau stomacului alimente nu îndeajuns de pregătite pentru mistuire stomacală. Un important precept igienic este așa dar în raport cu acest prim act fiziologic: să mănâcăm încet și să mestecăm bine, înainte de a înghiți bolul alimentar.

În trecerea prin esofag, la mulți nervoși, care înghit bucăți mari, repede se întâmplă uneori ivirea unor contracțiuni dureroase mai ales la capătul inferior al tubului esofagian.

În stomac alimentele sunt supuse la două acțiuni de cea mai mare importanță, actul secretoriu și cel motoriu.

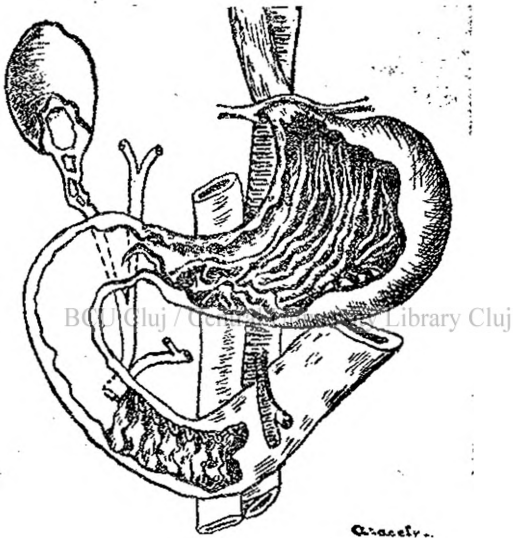
Sucul gastric, acid, conține până la 2 gr. la mie de acid clorhidric liber și combinat, secretat de celulele din straturile adânci ale glandelor stomacului; el atacă și începe digestiunea albuminoidelor odată cu pepsina, ferment de cea mai mare însemnătate pentru transfor-

marea substanțelor proteice. Pe lângă fermentul acesta mai există și unul denumit lab (chiag) ferment care închiagă laptele. Sunt discuțiuni încă cu privire la alți fermenți care ar ajuta la digestiunea hidraților de cărbune și a substanțelor grase. Loeper socotește că cel dintâiu provine din ptialina salivară, iar cel de al doilea din fermenții pancreatici. Se credea odinioară că sucul gastric este secretat în urma contactului alimentelor cu mucoasa stomacală.

Astăzi în urma cercetărilor memorabile ale lui Pavlov s'au deslușit fapte de veche observațiune. Acest mare fiziologist a demonstrat că există o secreție psihică a sucului gastric. La câini cu fistulă stomacală este deajuns să se arate o bucată de carne, pentru ca îndată să se producă o secreție abundantă de suc gastric. O fistulă esofagiană poate înlătura bolul alimentar înainte de a atinge mucoasa stomacului. Toțuș secrețiunea se produce! Reflexe condiționale de un interes capital se pot deasemena deslănțui. Un sunet armonnic însoțind înghițirea alimentelor mai multe zile, poate să determine ulterior el însuș fără prezența alimentelor, secrețiunea sucului gastric psihic.

O emoțiune, o durere, la animalul în experiență, oprește îndată secrețiunea gastrică care începe la vederea sau la mestecarea alimentelor. O mângâiere, din potrivă activează la animal secrețiunea psihică.

Cât de important apare rolul sistemului nervos în actul digestiunii! Creerul conduce astfel elaborarea sucului gastric și ne explicăm de ce o societate plăcută la masă sporește apetitul; de ce cearta, o veste tristă, pot lăsa o gură

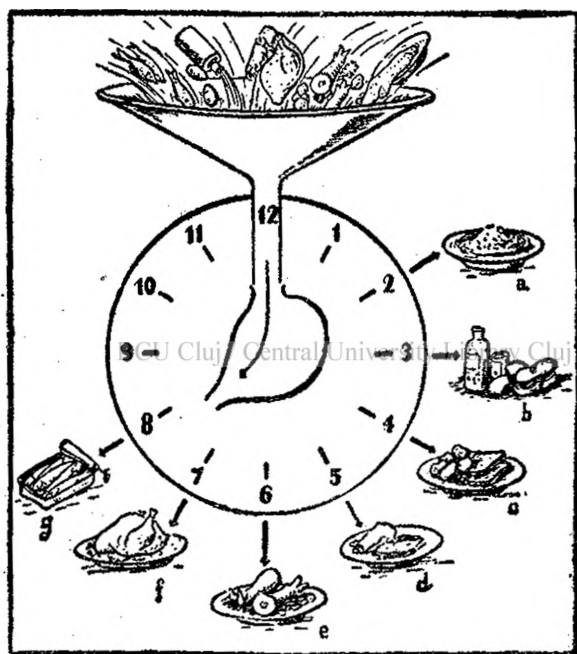
Stomacul cu începutul tubului digestiv
în care se varsă tierea.

uscată, o pierdere a poftei de mâncare, o slăbire a sucului gastic; multe dispepsii sunt în legătură cu lovituri asupra sistemului nervos; necazuri și întristări, emoțiuni care pornind dela creer prin nervii pneumogastrici și marele simpatic vor acționa slăbind, mai ales secrețiunea gastrică.

Lichidele înghițite trec repede în intestinul subțire, în duoden, mai ales la o temperatură moderată, prin ceiace Germanii numesc „Magenstrasse“ piloric. Alimentele solide rămân însă în stomac și sunt supuse unei frământări continue, timp de 30 minute până la 3—4 ore (grăsimile sunt cele mai greu elaborate), prin mișcările peristalice și antiperistalice ale peretelui stomacului. Este stadiul motoriu al digestiunii. Pilorul nu se deschide decât atunci când aciditatea conținutului stomacal este potrivită, când acidul clorhidric și pepsina și-au exercitat pe deplin rolul lor mistuitor. Numai o porțiune din sucul stomahal trece din stomac în duoden. Un ferment intestinal, secretina, deslănțue revărsarea în duoden a fierei și a sucului pancreatic. Urmează un reflex de închidere al pilorului. Nu se mai deschide decât în momentul când secrețiunea acidă este înlocuită cu aceea alcalină. Este ceia ce Cannon a numit „controlul acid“ al evacuării gastrice. Și astfel în cursul celor 3—4 ore de la înghițirea alimentelor, stomacul încredințează intestinului subțire alimentele care au suferit digestiunea stomahală, pentru ca acolo să se desăvârșească elaborarea protidelor, glucidelor și lipidelor.

Dacă există turburări de secrețiune gastrică, acid clorhidric în prea mare cantitate (hiperclorhidrie), sau micșorarea ori lipsa acestui acid (hipoclorhidrie până la anaclorhidrie), a-

tunci jocul piloric este adânc turburat. Senzațiunea de apăsare, greață și vărsături și mai ales durerea, constituiesc simptomele generale ale dispepsiilor. Durerea constituie un simptom

După câte ore trec diferitele mâncări din stomac în intestinul subțire. *a)* orez, *b)* ouă, *c)* carne de vișel, *f)* găscă friptă, *g)* sardele

al celor mai multe boale ale stomacului. Este adesea subiectivă, se accentuează la apăsarea regiunii epigastrice (deasupra stomacului)

constitue un semn prețios mai ales în ulcerul stomacului. Dar se ivește și la dispeptici și în boala ficatului.

Examenul clinic, acel al sucului gastric, radiografia dau importante precizuni.

Un fapt sigur trebuie relevat: cauzele durerii, în afară de ulcerările simple sau canceroase ale stomacului în care firisoarele nervoase sunt atinse de pierderea de substanță, sunt în legătură cu turburările de evacuare ale pilorului. Spasmul piloric, mai ales în hiperclorhidrii pricinuește senzațiunea de durere pe care o resimt foarte adesea dispepticii.

Sediul durerii, caracterul său, resfrângerile ce prezintă, tăria și momentul când se ivește, ne lămuresc adesea dacă este vorba de o durere în legătură cu o simplă dispepsie sau aceea a unui ulcer stomacal.

Autorii americani au insistat asupra durerii legată de senzațiunea foamei și pe care o potolește înghițirea alimentelor.

Nu putem vorbi de turburări dispeptice fără să semnalăm importanța aerofagiei.

Dacă examinăm, la orice oră stomacul sub placa radiografică, vom găsi deasupra lichidului opac o beșică strălucitoare de aer. Toți înghițim aer cu fiecare mestecătură. Dar la unii pacienți aceasta acumulare de aer devine un simptom serios al suferinței stomacului. La fiecare înghițitură de salivă o cantitate apreciabilă de aer pătrunde în stomac. Râgâituri

penibile urmează și din nou ciclul începe, ca un tic penibil. Punga cu aer comprimă diafragma, apasă inima, deslănțuind uneori senzații de falsă angină pectorală.

Astfel fiind vom atrage atențiunea tuturor și îi vom sfătui să nu mai înghită saliva, ci să o scuipe. Aerofagia este foarte răspândită și pricinuește adesea multe neplăceri dispepticilor.

Să aruncăm o ochire asupra cauzelor dispepsiilor.

Vom atrage din nou atențiunea asupra igienei defectuoase a alimentațiunei. Mâncarea la ore neregulate, în pripă, abuzul mirodeniilor, al grăsimilor și mai ales nenorocitul obiceiului al aperitivelor vor conduce fatal la dispepsii. Nu se deschide apetitul cu chei false. Țuica, mastică, rachiul pe care mulți din țărani și orășenii beau chiar dimineața pe „inima goală“ conduc la dispepsie și gastrită.

Încetul cu încetul și ficatul se congestionează și dispepticul capătă boală de ficat. Voiu mai reveni asupra acestui punct important de igienă a stomacului.

Terenul nervos, favorizează deslănțuirea dispepsiei. După timpuri, fenomenele nervoase cunoscute și descrise cu atât simț de observație de Hipocrat și Galien, au fost denumite histerice, psihastenice, neurastenice în legătură cu un dezechilibru vago-simpatic.

Pentru a vindeca o stare dispeptică trebuie

să se îngrijească și starea nervoasă, terenul pe care evoluiază o rea digestiune.

Sunt mulți dispeptici care suferă de stomac dar spinul iritativ, reflexul asupra stomacului pornește din alt punct al organismului.

Astfel apendicita cronică; e deajuns să se scoată apendicele bolnav pentru ca să dispară fenomenele dispeptice.

Piatra la ficat, litiaza veziculară, este adesea ori însoțită de dureri epigastrice. Îngrijind și tămăduind ficatul vom suprima dispepsia.

Semnalez încă afecțiunile uterului și anexelor, cu răsunet asupra stomacului. Și apoi boalele inimii; Germain Sée spunea: „mulți bolnavi intră în camera de consultație suferind de stomac și ies cardiaci“.

Boalele cronice, precum este tuberculoza încep adesea cu manifestări din partea stomacului; în deosebi lipsa de poftă de mâncare și digestiuni grele. Această dispepsie zisă pretuberculoză; înainte de simptomele clasice ale tuberculozei pulmonare sau peritoneale, va da indicațiuni prețioase pentru îngrijirea și tămăduirea tuberculosului latent.

Aceiaș dispepsie, uneori însoțită de turburări intestinale se constată adesea la începutul și în cursul gușei exoftalmice, boala lui Basedow.

Să nu uităm și crizele extrem de dureroase ale stomacului, în ataxia locomotrice. Lipsa reflexelor rotuliene și semnele oculare pe lângă terenul sifilitic, vor lămuri diagnosticul.

În toate aceste turburări de rea digestie, pe lângă un examen amănunțit clinic, asupra căruia numai este nevoie să insist, atragem atențiunea asupra importanței analizei sucului gastric după masa de probă, astfel cum îl practicăm astăzi, fracționat cu sonda lui Einhorn și examenul radiologic atât de prețios care va elimina adeseaori bănuiala de ulcer sau de cancer, arătând că toate fenomenele dureroase sunt legate în bună parte de anomalii ale secrețiunii gastrice, ale motricității și evacuării stomacului.

Durerea constituie însă un simptom capital care ne pune pe calea diagnosticului de ulcer al stomacului. După ceasul în care se produce putem chiar presupune locul leziunii ulceroase. Se produce repede, îndată ce se înghite alimentele, în cazul când ulcerul se află la capătul de sus al stomacului; începutul lui se simte 1—3 ore după masă când este vorba de un ulcer al micii curburi sau pe povârnișul gastric al pilorului; mai târziu, când ulcerarea este la duoden.

Durerea este pricinuită în parte de contactul alimentelor cu suprafața ulcerată care descoperă firisoare nervoase, fie de spasmul reflex al orificiului piloric.

Un simptom care se ivește des în cursul ulcerului de stomac îl constituiesc hemoragiile. Acestea le denumim hematemeze, adică vărsături de sânge, alimente amestecate cu un lichid

gastric abundent colorat în negru prin alterațiunea sângelui revărsat în cavitatea stomacului, uneori în cantități mari, un litru de sânge și chiar mai mult. Această hemoragie este însoțită de scaune negre ca păcura; pe de o parte sângele este eliminat cu vărsăturile, pe de alta o bună parte ia calea intestinală.

Hemoragiile sunt mult mai abundente în ulcer de cât în cancer. În primul caz adeseaori sunt întrerupte. Un cancer care sângerează dă hemoragii mai puțin bogate, dar într'una și sângele nu poate fi arătat decât prin reacțiuni chimice.

Iată dar semne deosebite în cadrul boalelor stomacului care se văd în ulcer și cancer dar lipsesc în dispepsiile simple funcționale, și chiar în cazurile de gastrite inflamațiuni infecțioase sau toxice ale mucoase stomacale, în care micile hemoragii sunt excepționale.

Ulcerul, pe lângă hemoragia ce poate provoca, amenință pacientul și cu o inflamațiune a peritoneului, localizată sau generalizată prin teribila complicațiune a perforațiunii. Rozând tunică după tunică, pătrunde în peritoneu și dacă chirurgia nu intervine de urgență în primele ore, sfârșitul este fatal, determinat de o peritonită generalizată.

Trebue dar în cazul unei vii dureri a stomacului, la pacienții care mai au sau nu alte simptome de leziune ale acestui organ, să se

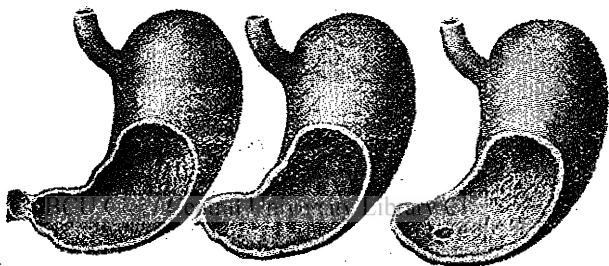
ceară avizul medicului. Salvarea pacientului depinde de cât de repede și precis se face diagnosticului, care implică o imediată operațiune spre a astupa perforațiunea și să practice o cale de derivație prin anastomoza stomacului cu intestinul subțire (gastro-entero-anastomoză). Bolnavii atinși de ulcer stomacal trebuie să se îngrijească și să obțină cicatrizarea printr'un tratament medical sau chiar chirurgical. Operatoriu ne mulțumeam acum două decenii cu gastro-entero-anastomoz; astăzi se face extirpațiunea ulcerului, tăierea mai mult sau mai puțin largă a stomacului ulcerat.

Ceiace îndreptățește operațiunea largă, radicală, este puțințe ca un vechi ulcer al stomacului să deie în cancer.

După cum la nivelul limbei niște pete albe (leucoplasia bucală) la vechi fumători și la sifilitici se pot transforma în cancer, tot astfel la nivelul stomacului, în fundul ulcerului încep să înmugurească uneori proliferați malingne, ale celulelor canceroase.

Astfel se transformă ulcerul în cancer, cea mai teribilă boală a stomacului. Se prind ganglionii, bolnavul este galben ca paiul, pofta de mâncare dispăre, țesuturile se infiltrează, picioarele se umflă fie prin oedem, fie prin flebită (flegmația alba dolens). Se știe că celebrul clinician Trousseau care se îndoia dacă are ulcer sau cancer și-a precizat chiar el însuș diagnosticul de cancer la ivirea unei flebite a piciorului.

Acestea sunt cele mai frecvente boale ale stomacului. Dela simpla turburare în secrețiunea sucului gastric (hiperclorhidria până la hipoclorhidrie) vom constata: gastrita simplă, ulcerul sau cancerul. O gamă de afecțiuni, unele ușoare, vindecabile, altele mai grave, dela ulcer până la cancer care și el poate fi operat chirurgical în prima sa fază, dând po-

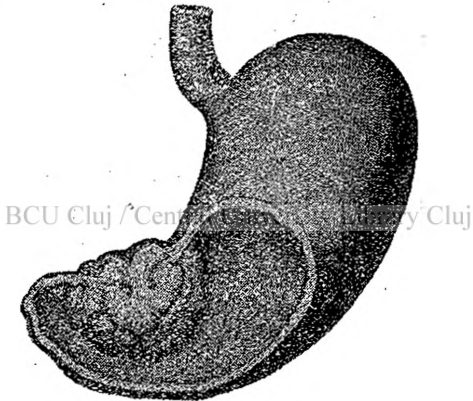
Stomac sănătos (stânga), cu gastrită (mijloc),
cu ulcer (dreapta).

sibilitatea prelungirii vieții atunci când nu s'a generalizat încă.

Nu trebuie să uităm și sifilisul gastric, care poate da bănuiala unui cancer inexistent; gomele, sclero-gomele se pot ivi și în tunicile stomacului și pot pricinui simptome asemănătoare ulcerului sau cancerului. Dacă este îndoială asupra trecutului bolnavului, reacțiunile bolnavului (Wassermann) și proba peremptorie a eficacității tratamentului mercurial, bismutic sau arsenical, va dovedi în unele

cazuri că suntem în fața unei manifestări viscerale palide.

Având în vedere că o igienă alimentară pune la adăpost de manifestările dispeptice, care la rândul lor se transformă în leziuni ale mucoasei stomacale, gastrita cronică, de oare ce după mulți autori, ulcerul se dezvoltă pe o mucoasă anterior inflamată, și că frecuent ul-

Cancerul stomacal¹⁾.

cerul se cancerizează, vom încheia această lucrare insistând asupra unei bune hrăniri.

Am văzut că dela normal la boală nu este decât un pas.

Dealmenteri, astăzi mai mult decât oricând ceiace trebuie să ne preocupe în primul rând

1). Dr. I. Gheorghiu, „Cancerul”. Cunoștințe folosit.

este gândul de a preveni boala mai mult decât de a o îngriji.

Este știut că în extremul Orient medicul casei este plătit numai atât cât sănătatea este perfectă. Cred că i se dă chiar o aspră corecțiune când boala se ivește din neprevăderea lui.

Pentru ca să nu fim supuși și noi la cel puțin aspre muștrări, să ne ocupăm de igiena stomacului, atât din punct de vedere preventiv cât și din acela al vindecării. Și este locul să spunem cititorilor că vom fi fericiți dacă vor culege câteva sfaturi folositoare pe care să le urmeze.

Medicii din localitățile hidro-minerale celebre, cum de pildă sunt Karlsbadul, Vichy, Slănicul-Moldovei, ca și practicienii, știm că numărul celor bolnavi de stomac este covârșitor de mare în țara românească.

Cauza este igiena proastă în care se ține stomacul la noi. Nu știu dacă este adevărată zicala că nimeni nu moare de foame în scumpa noastră țară; ceiace pot să afirm însă cu deplină convingere, este că mulți mor de prea multă alimentațiune nechibzuită. Aduceți-vă aminte mai cu seamă de mesele din vremea sărbătorilor Crăciunului și Paștilor, udate cu nesfârșite libațiuni de felurite alcooluri și vinuri și nu ne vom mira de marele număr al celor ce suferă de pe urma acestor nechibzuiri.

Faptul nu este propriu țării noastre. Fiecare

popor își are păcatele sale de igienă alimentară. Vecinii noștri, Ungurii abuzează în chip excesiv de alcool și mâncări ardeiate, de papricaș. Au făcut adepți în cursul stăpânirii lor milenare și pe Românii din Transilvania. Un distins Chirurg din Oradia-Mare îmi spunea că în fiecare săptămână operează câteva cazuri de ulcer al stomacului și că boalele grave ale acestui organ sunt extrem de numeroase în această regiune a țării.

În Franța, la o masă de gală, de cele mai multe ori faimoasele vinuri sunt înlocuite cu o sticlă de apă minerală Vichy, Vittel sau Evian.

Stomacul francez, supus ani de zile la arsurile aperitivelor celebre în frunte cu absintul, suferă în mod fatal consecințele intemperanței.

Acolo, urmările intoxicațiunii cronice cu absint, pelinul concentrat, au fost atât de dezastruoase, încât statul a interzis fabricarea acestei băuturi dăunătoare. Dar ce folos? Ora verde, cântată de Verlaine și alți mulți cari își ațâțau imaginațiunea prin excitația absintului este înlocuită prin gama multicoloră a nenumăratelor aperitive, care atrag și înșală sub aparențele unor denumiri farmaceutice.

Dar în Anglia? De acolo ne au rămas unele dintre cele mai bune descrieri ale boalelor de stomac, dela Brinton. Sub aspectul puritan, se ascund adesea ori multe păcate. Printre ace-

stea alcoolismul sub forma celebră de Wisky, este extrem de răspândit, atât la bărbați cât și la femei.

În aceste țări de rafinată civilizațiune și alcoolismul a făcut progrese. Astăzi s'a răspândit cu o furie patologică moda amestecurilor de alcooluri și esențe denumite cocktail.

La Academia de medicină din Paris, neurologii au semnalat pericolul pentru stomac și pentru sistemul nervos al tuturor acestor amestecuri otrăvitoare.

S'a zis cu drept cuvânt că apetitul nu se deschide cu chei false. După o perioadă de excitațiune a secreției gastrice urmează leziunile de neînălăturat ale gastritei și apoi ulcerul sau cancerul gastric.

Dela început denunț astfel cu toată tăria unei convingeri isvorâtă dintr'o îndelungată practică medicală, pericolul aperitivelor, mai ales al acelor care conțin esențe.

La noi bodegile s'au înmulțit în mod înspăimântător. Țuica, rachiul, secărica, mastica la popor; cocktailurile și specialitățile franceze: Cointreau, Quinquina în clasa de sus fac parte integrantă din programul meselor celor mai mulți.

Alcoolismul a pătruns adânc în obiceiurile pământului. Și fără să-mi fac iluziuni asupra eficacității unei lupte antialcoolice, sunt dator să semnalez acest pericol pentru viitorul rasei noastre. Boalele stomacului, ale ficatului

sunt adesea ori consecința abuzului de alcoolice.

De ce oare acest scepticism al meu cu privire la lupta anti-alcoolică?

Pentru că statul își are isvorul celor mai mari cifre bugetare din vânzarea acestui alcool. Pe deoparte se caută să se înființeze cât mai multe spitale și ospicii, pe de alta se deschid cu nemiluita bodegi și cârciumi, se vinde cât mai mult alcool pentru nevoile fiscale. Mă mărginesc și eu ca și mulți alții să semnalez această imensă ipocrizie a tuturor guvernelor.

Și ca să fie înțelese și să fie cântărite pe drept aprecierile mele, trebuie să spun că este dovedită puterea nutritivă și prin urmare utilitatea consumării moderate a vinului.

Pentru igiena stomacului sănătos, unul sau două pahare cu vin la masă nu fac decât bine; licuoaarea bachică aduce o ușoară excitațiune cerebrală și înveselește pe om. În Franța, unde sunt atâtea vinuri excelente, la noi, unde atâtea raze de soare râd în paharul de Cotnari, de Drăgășani și de Dealul Mare, nu ne vom transforma în moralizatori mohorâți ca să a-lungăm dela mesele noastre veselia vinului.

Să biciuim abuzul; să înlăturăm aperitivele și liquerurile. Astfel vom suprima una din cauzele boalelor de stomac și de ficat.

Dacă pentru un stomac și un organism sănătos, întrebuițarea moderată a vinului este îngăduită, în cazurile de alterațiuni ale mu-

coasei stomacale, în dispepsiile hiperacide, în ulcerul stomacului, medicul va judeca și regimul alimentar convenabil și oprirea oricărei băuturi alcoolice inclusiv vinul. Astfel, ar fi ca și cum am arunca gaz peste foc.

Acum, mai este nevoie să mai insist încă asupra câtorva puncte de igiena stomacului, în afară de rolul nefast al alcoolismului pe care l-am indicat în acest studiu.

Dintre alimente, laptele, legumele sub formă de piureuri și compoturile sau marmeladele de fructe sunt cele mai ușor de mistuit. Sosurile, tocăturile adeseori sunt stricătoare. M'am întrebat pentru ce carnea tocată este grea pentru stomac? Cred că faptul se explică prin aceea că nu necesită o lungă mestecare și prin urmare o îndeajunsă salivațiune. Ceiace este dăunător pentru stomacul bolnav mai cu seamă, sunt sosurile picante, ardeiate, muștarul, faimosul piklees care excită apoi arde, distruge mucoasa și glandele stomacale. La început, ca și aperitivele produc o hipersecrețiune de suc gastric; dar încetul cu încetul efectul acesta se obține numai cu cantități din ce în ce mai mari și apoi leziunea se produce începând cu gastrita, trecând prin ulcerul stomacului care știm cât de des se schimbă în cancer.

Încă o chestiune importantă cu privire la igiena stomacului. Odinioară se recomanda o plimbare după masă. Aceasta constituia o e-

roare, de oarece este cert că orice altă activitate în afară de aceea a digestiunii în prima oră este dăunătoare actului digestiv.

Nu este bine ca cineva să lucreze cu creierul îndată după masă. Munca intelectuală, este bine să fie îndepărtată, ca și cea fizică dacă nu o oră cel puțin o jumătate de oră după mese. Mulți dorm după dejun — și aceasta constituie o greșală —; ceiace este de preferat este o siestă, un repaus de o oră, culcat întâiu pe partea stângă pentru a favoriza mișcările peristaltice ale stomacului, înainte de deschiderea pilorului, apoi pe dreapta când începe deschiderea ritmică a sfincterului piloroduodenal.

Aceste date au fost dovedite astăzi grație studiului amănunțit al digestiunii stomacului sub ecranul radiologic.

Voiu releva încă o chestiune importantă cu privire la boalele stomacului.

Bogăția nervoasă, jocul armonicos și antiperistaltice, a deschiderei orificiului cardiac și piloric, fac ca și alte leziuni ale tractului intestinal să aibă un mare răsunet asupra unei bune digestiuni. Am semnalat deja că piatra la ficat, foarte adeseori este însoțită de crize de stomac. Deasemeni o apendicită subacută sau cronică, dife-ritele colite mai ales acelea muco-membranoase provoacă în mod reflex mari turburări ale digestiunii.

Inflamațiunile sferei genitale la femei, metritele, salpingitele, salpingo-ovaritele de asemenea.

Nu vom obține vindecarea turburărilor stomacului până ce nu vom îngriji spinul iritativ care constituie punctul de plecare al reflexului patologic. De aceea înainte de orice trebuie precizată cauza relei digestiuni.

Sunt cazuri în care ridicarea prin operațiune a unei vesicule biliare pline cu pietricele, sau a unui apendice inflammat cronic suprimă toată gama suferințelor de stomac.

Dar în afară de actul operatoriu câte odată necesar, un tratament medical instituit de exemplu asupra căilor biliare, asupra intestinului gros atins de colită, asupra sistemului nervos sdruncinat de nevroze, ca histeria, neurastenia vor vindeca turburările reflexe ce pricinuesc în zona stomacului și a duodenului.

În ori ce caz noțiunile de igienă generală privitoare la importantul act al digestiunii, pe care le-am expus, vor constitui pentru cei ce vor voi să le urmeze condițiuni de bună sănătate. Și acesta este idealul medicinei tăm a vindeca o boală care s'a încuibat în trup.

BIBL. UNIV. CLUJ

4300 31. VII. 1949

EXEMPLAR LEGAL

PAGINI ALESE

(Seria nouă)

Sub îngrijirea D-lui I. PILLAT

Dintre ultimele aparițiuni ale acestei
EFTINE biblioteci, 48 pag. Lei 10.—

M. Eminescu,
Basmе în proză.

I. Creangă,
Nuvele.

I. L. Caragiale,
Alte povești.

Poeți Basarabeni.

Esopeia,
Din fabulele lui Esop.

Cartea dorului,
(culegere de poezii populare
de dragoste).

Poeți din Ardeal și Banat.

M. Eminescu,
Poeme populare.

NUMERE DIN
CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE
RELATIVE LA
MEDICINĂ

Prof. Dr. BACALOGU. Boalele inimei.

Dr. I. GHEORGHIU. Cancerul.

Dr. N. GAVRILESCU. Tutunul, fumatul și sănătatea.

BCU Cluj / Dr. E. GHEORGHIU. Sifilisul.

Prof. V. BABEȘ. Pelagra.

Prof. M. MANICATIDE. Mama și copilul.

Dr. I. DUMITESCU. Friguri de baltă.

Prof. I. BĂLTEANU. Apa de băut.

Dr. T. DUMITRESCU. Tifosul exantematic.

Din recentele cărjului apărute în

CUNOȘTINȚE FOLOȘITOARE

Orice număr numai 8 lei

SANDA MARIN. 101 feluri din cartofi.

” ” ” ” din ouă.
” ” ” Bucătăria satului.

Prin arătarea felurilor de mâncare care se pot pregăti din ouă ori cartofi, cărțuliile sunt neprețuite.

P. PAPADOPOL. B. P. Hașdeu.

Dr. GR. I. POPA. Dr. I. Cantacuzino.

Viața marelui nostru savant este interesantă de cunoscut pentru ori cine.

I. ANDRIEȘESCU. V. Pârvan.

Filosof, istoric, arheolog, Pârvan a fost unul din învățații noștri de samă.

LAȚIA TRANDAFIR. Cărturarii din Banat.

Banatul a dat românimii mulți oameni de seamă, din păcate prea puțin cunoscuți. Cărticica împlinește lipsa simțită.

I. SIMIONESCU. Finlanda.

Retipărirea cunoștințelor despre țara azi în admirația tuturor arată interesul ce ea deșteaptă.

A. GOROVEI. Invățătorii folkloriști.

I. SIMIONESCU. Bucovina.

A apărut

I. SIMIONESCU

TINERE, CUNOAȘTE-ȚI ȚARA

un îndreptar atractiv, adresat tuturor, scris
pe înțeles, asupra României.

Volum de 164 pagini, cu 110 figuri, 19 tabele. Lei 70.

EDIȚIA II-a

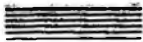
CUPRINS: Cât e de mare România; Vecinii;
Infățișarea pământului; Munții; Dea-
turl; Câmpii; Țări; Vremea; Apele;
Viețuitoarele; Locuitorii; Caracterele
generale ale Poporului Românesc;
Energia românească; Sate - Orașe;
Cetăți, mănăstiri, biserici; Darurile
naturii; Munca pământului; Forța
motrice; Munca Industrială; Tran-
sport și comerț; Trecut și viitor.

De acelaș autor:

TINERE,
CUNOAȘTE-ȚI ARBORII.

Vol. de 110 pag. cu 124 fig. 4 tabele. Lei 60.—

Ambele la „CARTEA ROMÂNEASCĂ”

Ultimele noutăți apărute în

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE

N. D. COSTEANU. Produsele secundare de la fabricarea vinului

Un îndrumar practic pentru viticultori, cum să scoată din tescovină spirt, tartrați ori îngrășăminte, mărind astfel rentabilitatea.

I. SIMIONESCU. Vatra-Dornei

Descrierea vestitei stațiuni balneare și a frumoaselor excursii ce se pot face din ea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

POTAMIANO I. Fabricarea parfumului și a diferitelor creme în casă.

Sunt rețete practice pentru ieftina producere a parfumului și a tot soiul de sulimanuri de către fiecare.

I. SIMIONESCU. Bulgaria

V. M. SASSU. Alecsandri

V. SLĂVESCU. Ioan Ghica, economist

Gr. BĂJENARU. Delavrancea

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE

A AJUNS BIBLIOTECA IEFTINĂ cea
MAI CĂUTATĂ, DE TOȚI ACEI CARE
NEAVAND BANI MULȚI DE DAT PE
CĂRȚI, DORESC ÎNSĂ SĂ SE INSTRU-
IASCĂ. CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE
SUNT ÎN ADEVĂR FOLOSITOARE
PENTRU TOȚI.

NICI ÎN STRĂINĂTATE NU EXISTĂ O
ASEMENEA VARIATĂ BIBLIOTECĂ ȘI
MAI ALES ATÂT DE IEFTINĂ, STÂND
LA ÎNDĂMÂNA TUTURORA.

NU E PĂCAT SĂ NU SE GĂSEASCĂ
ÎN CASA ORI CĂRUI CĂRTURAR?

PAȚĂN PREZENT S'AU TIPĂRIT
2.432.000 CĂRȚULII DE CATE 32
PAGINI.

- C. 51. **Țara visurilor împlinite** (EGIPTUL) de MIRCEA HEROVANU.*
 C. 61. **Date istorice și culturale din România** de CRONICAR.*

ENERGII STRĂINE

- A. 28. **Oameni de inițiativă** de APOSTOL D. CULEA.
 A. 29. **Henri Ford** de ING. N. GANEA.
 A. 35. **Din viața oamenilor întreprinzători** de APOSTOL D. CULEA.
 A. 40. **M. Berthelot** de M. ZAPAN.
 A. 42. **Gașche ca naturalist** de PROF. I. SIMIONESCU.
 A. 53. **E. Roux** de DR. G. MARINESCU.*
 A. 58. **Newton** de O. ONICESCU.*
 A. 60. **Din viața marilor fizicieni și chimiști** de C. ALLACI.*
 A. 67. **Descartes** de O. ONICESCU.*
 C. 45. **Olarul Savant** de I. SIMIONESCU.*
 C. 67. **N. Machiavelli** de VL. BOANTA.*
 C. 69. **I. Urban-Jarnik** de A. GOROVEI.*

ASTRONOMIE

- A. 15. **Planeta Marte** de ION PAȘA.
 A. 16. **Dela Omer la Einstein** de GENERAL SC. PANAITESCU.
 A. 22. **Nebuloasele** de M. E. HEROVANU.
 A. 24. **Scrisori cerești (Meteoriți)** de I. SIMIONESCU.
 A. 26. **Mercur și Venus** de C. NEGOIȚA.
 A. 68. **Stele noi** de C. ARGINTEANU.*

FIZICO-CIMIE

- A. 18. **Razele X** de AL. CIȘMAN.
 A. 21. **Fulgerul și trăsnetul** de C. G. BRADEȚEANU.
 A. 25. **Din istoricul electricității** de STEL. C. IONESCU.
 A. 30. **Noțiuni de electricitate** de ING. CASETTI.
 A. 38. **Electrochimia și electroliza** de N. N. BOTEZ.
 A. 41. **Izvoare actuale de energie** de E. SEVERIN.
 A. 63. **Circulația materiei** de PROF. I. SIMIONESCU.*
 D. 4—5. **Aerul lichid** de ILIE MATEI.
 D. 25. **Gazele otrăvitoare** de DR. M. ZAPAN.*

ȘTIINȚELE NATURALE

a) Zoologie

- A. 4. **Albinele** de T. A. BĂDĂRĂU.*
 A. 8. **Furnicile** de I. BĂDĂRĂU.*
 A. 14. **Porumbelii mesageri** de V. SA DOVEANU.
 A. 20. **Protozoarele** de I. LEPSI.
 A. 50. **Șobolani și șoareci** de PROF. RAU VLADESCU.*
 A. 59. **Pluturii de zi** de I. SIMIONESCU.*
 A. 60. **Pluturii de noapte** de I. SIMIONESCU.*

- A. 64. **Păsări de apă** de C. S. ANTONESCU.*
 A. 74. **Instrumente omenești la plante și animale** de I. SIMIONESCU.*
 H. 59. **Insectele vătămătoare arborilor roditori** de GH. FIȚESCU.*

b) Botanică

- A. 23. **Bacteriile folositoare** de I. POPU-CĂMPEANU.
 A. 56. **Plante carnivore** de I. POPU-CĂMPEANU.*
 A. 65. **Flori de primăvară** de I. SIMIONESCU.*
 A. 71. **Plante străine din comerț** de I. POPU-CĂMPEANU.*

c) Geologia-Paleontologia

- A. 3. **Gazurile Naturale** de I. SIMIONESCU.*
 A. 33. **Animale de demult** de I. SIMIONESCU.
 A. 34. **Lămurirea potopului** de I. SIMIONESCU.
 A. 40. **Petrolul** de I. SIMIONESCU.*
 A. 54. **Cutremururile** de I. SIMIONESCU.*
 A. 57. **Chilimbarul** de A. RABICHON.*
 A. 62. **Sarea** de I. SIMIONESCU.*

d) Anatomie-Fiziologie

- A. 17. **Cum vedem** de DR. I. GLAVAN.
 A. 18. **Boala și boala** de DR. M. CĂHĂNESCU.
 A. 47. **Vitaminele** de DR. N. GAVRILESCU.*
 A. 55. **Cum birui viața** de DR. V. ZAHARESCU.*
 A. 61. **Glanda cu secreție internă** de DR. C. PARMON.*

e) Biologie

- A. 43. **Viața'n munți** de I. SIMIONESCU.*
 A. 44. **Biologia** de I. SIMIONESCU.*
 A. 45—46. **Fauna Mării Negre** de BĂCESCU M. și CARLUȘU S.*
 C. 10. **Viața în adâncul mărilor** de C. MOTĂȘ.*

MEDICINĂ-IGIENĂ

- A. 72. **Tutunul, fumatul, și sănătatea** de DR. N. GAVRILESCU.*
 A. 73. **Boalele animale** de DR. C. BACALOGLU.*
 A. 75. **Cancerul** de DR. I. GHEORGHIU.
 B. 8. **Sifilisul** de DR. E. GHEORGHIU.
 B. 9. **Despre scarlatină** de DR. I. GHEORGHIU.
 B. 14. **Palagra** de PROF. V. BABEȘ.*
 B. 33. **Mama și copilul** de PROF. M. MANICATIDE.*
 B. 40. **Friguri de bălă** de DR. T. DUMITRESCU.

- B. 44. **Conjunctivita granuloasă** de D. GLĂVAN.
 B. 45. **Burueni de leac** de A. VO-LANSCHI.
 P. 40. **Lingoarea** de DR. I. DUMITRESCU.
 H. 50. **Blenoragie sau sculamentul** de DR. N. IOAN.
 B. 52. **Apa de băut** de DR. I. BĂLTEANU.
 H. 53. **Tifosul exantematic** de TUDOR DUMITRESCU.
 B. 57. **Cum să trăim** de DR. F. GRÖN-FELD.

AGRICULTURĂ

- B. 20. **Răsadnița și plantele din răsad** de V. SAOȘVEANU.
 B. 38. **Stecia de zahăr** de C. LACRIȚEANU.
 B. 47. **Cultura tomaterelor** de I. ISVORAN.
 H. 5. **Practica agricolă** de A. BEJENARU.
 B. 56. **Cartoful** de I. POPU-CĂMPEANU.
 B. 65. **Plante de nutreț** de PETRONIUȘ BEJAN.*
 B. 67. **Lupta contra secetei** de M. G. HULUBEI.*
 H. 37. **Yucca, o nouă plantă textilă** de FR. BRANDRUP.*

GOSPODĂRIE

- B. 22. **Văpșii și buruienile din grădina rozei.**
 B. 24. **Păstrarea carnel de porc** de G. GHEORGHIU.*
 H. 42. **Statuti practice** de Ina. A. SCHORR.
 H. 46. **Statuti casnice** de MAICA RALUCA.
 H. 48. **Rețete Pentru gospodine** de MAICA RALUCA.
 B. 54. **Boalele animalelor** de I. POPU-CĂMPEANU.
 B. 60. **Vaca cu lapte** de M. GĂTAN.*
 H. 61. **Mierea și Ceara** de CONST. IONESCU-CRISTEȘTI.*
 B. 63. **Croșterea păsărilor și boalele lor** de PETRONIUȘ BEJAN.*
 H. 64. **161 feluri din ouă** de SANDA MARIN.*
 H. 68. **161 Feluri din cartofi** de SANDA MARIN.*
 H. 69. **Laptele și produsele lui** de DR. MARIN GĂTAN.*
 B. 70. **Bucătăria satului** de SANDA MARIN.*

INDERNURI PRACTICE

- B. 55. **Lucrări din pânzi** de porumb de TITUS G. MINEA.
 B. 58. **Lucrări din pae și sorg** de TITUS G. MINEA.*

- D. 26. **Impăierea păsărilor** de N. C. PANESCU.*
 D. 29. **Scotarea petelor** de VICTORIA A. VELCULESCU.

MECANICĂ

- D. 2. **Motorul Diesel** de ING. CASETTI.*
 D. 7-9. **Locomotiva** de ING. CASETTI.
 D. 13. **Ţări și trenuri** de G. ŞIADBEI.
 D. 19. **Fotografia** de DR. M. ZAPAN.
 D. 21. **Şase montaje de radio** de DR. M. ZAPAN.
 D. 22. **Cinematografia** de M. ZAPAN.*
 D. 23. **Automobilul** de CAP. M. PANTAZI.
 D. 31. **Planorul** de ING. G. LIPOVAN.*

INDUSTRIE

- D. 3. **Industria Parfumului** de E. SEVERIN.
 D. 6. **Indust. Azotului** de L. CĂTON.
 D. 17. **Ce se scoate din cărbuni** de PROF. C. V. GHEORGHIU.
 D. 18. **Industria materilor colorante** de G. A. FLOREA.
 D. 20. **Industria zahărului** de G. I. BABDIANU.
 D. 24. **Fabricarea sticlei** de G. A. FLOREA.
 D. 34. **Fabricarea produseor din vinuri** de DR. N. COSTEANU.*
 D. 35. **Amidonul și Glucoza** de EUGEN NEVEN.
 D. 36. **Parfumi și sulimanuri** de L. POTAMIANO.*

ECONOMIE.-SOCIOLOGIE

- A. 32. **Cifrele** de G. M. LAZĂRESCU.
 A. 36. **Soc. naşunilor** de A. GOROVEI.
 A. 69. **Strejăria** de V. GHEŢEA.*
 A. 70. **Invăţătura lui Gandhi** de TH. SIMENSCH.
 B. 17. **Rătăcirile bolşeviste** de I. MIHAL.
 B. 36. **Omul și societatea** de AI GIUGLEA.
 B. 40. **Votul obştesc** de A. GOROVEI.
 B. 41. **Banul** de A. GIUGLEA.
 B. 43. **Calendarul** de A. GIUGLEA.

DIVERSE

- D. 16. **Tiparul** de VASILE ROMANESCU.
 D. 28. **Innotul** de P. EPUREANU.*
 D. 30. **Cum navigă corăbillele** de SPAR-DECK.*
 D. 32. **Cartea Românească** de I. SIMIONESCU.*
 C. 58. **Turismul și importanța lui** de A. PIŢU.

La comandă se va scrie Seria (A. B. C. D.) și numărul.